

Cronica Externă

— Disolvarea Dumei —

Rare ori Nicolae II a avut o inspirație mai nefericită decât în ziua în care a disolvat a doua Dumă. Dacă el s'ar fi mulțumit numai s'o disolve, hotărîrea lui s'ar fi putut înțelege și justifica întru totul. Dar faptul că el a profitat de disolvarea Dumei pentru a restrînge actuala lege electorală, pentru a face din această legislațiune, care deja înzestra Rusia cu o reprezentațiune atât de ciuntită și de puțin democratică, o armă și mai puternică de reacțiune, dă disolvării Dumei caracterul unei adevărate lovituri de stat. Și atunci naște întrebarea, dacă un asemenea act este un act de prevedere și de înțelepciune politică, dacă el este de natură să grăbească desnodămîntul păcînic al problemelor politice și sociale, care de alfta vreme frămîntă poporul rusesc și de cîțiva ani s'gîndue pînă în temeliiile lui vastul edificiu al Impărăției moscovite?

Pentru a răspunde la această întrebare, se cuvine să cercetăm motivele pe care Țarul a sprijinit disolvarea Dumei. Nicolae II a pretins că Duma se împotrivesc arestării deputaților pe care poliția i-a dovedit amestecați într'un complot în potriiva familiei imperiale. Faptul însă nu este exact. Duma nu a refuzat să rițice imunitatea acestor deputați. Duma a refuzat numai ca stante pede, fără o prealabilă și minuțioasă cercetare, să dea pe mîna justiției 30 și mai bine de membri ai ei. Duma a crezut de cuviință să trimită cererea guvernului înainte unei comisuni alese din sînul ei. Și bine a făcut. Pentru cine cunoaște procedurile poliției țariste, pentru cine știe ușurința cu care în Rusia se făuresc cele mai grave învinuiri și se inscenează cele mai îngrozitoare comploturi, pentru cine știe toate aceste lucruri, și desigur că membrii Dumei le știau mai bine decât ori-cine, pentru toți aceștia era firesc lucru ca Duma să ceară guvernului măcar rîgazul unei cercetări, pînă a da pe mîna

polițiștilor autocrației capetele deputaților învinuiți. Dealtminteri, acest motiv în jurul căruia Țarul a făcut atita sgomot, nu a fost adevărata cauză a disolvării, el n'a fost decît un simplu pretext. Dovada e lesne de făcut. Dacă Nicolae II ar fi fost de bună credință, el ar fi așteptat ca comisia desemnată de Dumă să-și fi dat verdictul și atunci, dacă Duma ar fi respins într'adevăr cererea poliției sale, n'avea decît s'o disolve. Dar Nicolae II a disolvat parlamentul înainte chiar ca el să se fi rostit într'un fel sau într'altul, desvăluind astfel prin pripita sa hotărîre, tuturora, că chestia complotului a fost un simplu pretext.

Și dacă așa lesne se surpă motivele invocate de Țar, să vedem ce se ascunde îndărătul lor, care e adevăratul motiv care a determinat pe Nicolae II să disolve cea de a doua Dumă? Motivul adevărat stă în lupta surdă dar înverșunată dintre autocrație și parlamentarism, care de fapt conviețuiesc în actuala întocmire constituțională a Rusiei. Furtuna revoluționară a silit la un moment dat autocrația să dea Rusiei o reprezentare națională și să supue actele guvernului controlului acestei reprezentățuni. Dar autocrația nu a consimțit niciodată la această scădere a atotputerniciei sale. Ea i-a fost smulsă, smulsă fără voia și în potriva voinții ei. Și din acel moment, în loc ca autocrația să caute să îndrumeze Rusia spre viața parlamentară nouă, cu care fusese inzeștrată prin puterea însăși a timpului și a împrejurărilor,—autocrația nu s'a gîndit decît la un singur lucru, nu a avut decît o singură grijă, cum, prin ce artificii de procedură, prin ce mijloace de intimidare administrativă, prin ce manifestațiuni de forță brutală va putea să redobîndească puterea pierdută, sau cel puțin să transforme într'o ficțiune legală reprezentațiunea națională. Trebuie să recunoaștem și să mărturisim că această idee, Nicolae II, cu sprijinul sfetnicilor și a camarilei sale, a urmărit-o cu o energie și cu o tenacitate demnă de scopuri mai înalte. De două ori în doi ani, Nicolae II a disolvat Duma și a restrîns legea electorală. De două ori a rezolvat pe cale de ukazuri împărătești, în afară de Dumă sau în ajunul convocării ei, probleme agrare și constituționale de cea mai covîrșitoare însemnătate pentru echilibrul social al Imperiului Rusesc și pentru viitoarea lui organizare politică.

Roadele însă ale acestei politici nu au fost cele pe care Țarul le dorea. Prin ele Nicolae II nu a întărit autocrația, prin ele a întărit numai revoluția. Într'adevăr, la fiecare disolvare de Dumă, la fiecare restrîngere a legii electorale, poporul rusesc a răspuns printr'o mai puternică afirmare a idealurilor sale democratice. Prima Dumă a fost înaintată, cea de a doua și mai înaintată încă. Și dacă Duma a fost așa de hotărît revoluționară, ce trebuie să fie opinia publică din Rusia, care s'a oglindit în majoritatea parlamentară numai după ce a trecut prin numeroasele site, cu meșteșugire făurite de birocrăția țaristă pentru a opri adevăratele aspirațiuni populare? Mai mult; cit de favorabilă revoluției trebuie să fie opinia publică din Rusia, se vede și de acolo că țărănimea—care este incultă, lipsită de pregătire politică, care până azi nu a participat decît la viața comunală care a fost în umbră și sistematic înăbușită,—că această

țărănime a înfruntat toate ingerințele administrației, toate amenințările poliției, toate împiedecările legii și a știut prin alegerea Dumei azi disolvate, să afirme voința ei cu o tărie ce a surprins lumea civilizată și cu care s'ar fi mândrit desigur multe democrații organizate și conștiente.

Și cînd totul ne dovedește că acesta e curentul care mișcă până în adîncimile lor masele rusești, ce crede Nicolae II că poate aștepta de la acte de autoritate ca disolvarea Dumei? 'Asemenea acte protivnice voinții populare nu pot decît să ațîțe urile, să exaspereze patimile și să arunce noi scînteii peste focul abea stîns al revoluțiunii rusești. Poporul rusesc, cînd va vedea că cu cit vrea mai hotărît și mai puternic libertăți și dreptate, cu atîta țarul se reîntoarce mai mult către autocrație și ascultă mai mult de șoaptele interesate ale celor ce au dus Rusia la marginea prăpastiei,—nu va abdica pretențiile lui, cari fac azi parte integrantă din mentalitatea și din sentimentalitatea lui, însă în loc să le afirme prin cuvîntări și prin scrieri pe căile legale pe care în zădar le reclamă, le va afirma prin bombe și focuri pe căile ilegale, care singure îi mai stau deschise.

Iată, la ce, politica disolvărilor va duce poporul rusesc!

Știm că s'a făcut mult sgornot în cercurile țariste și în presa europeană în jurul incoerenței debaterilor Dumei, că s'a susținut că deputații ei nu sînt în stare să facă o operă practică și folositoare, că nu știu să aducă decît contradicții și visuri acolo unde se cer hotăriri și soluții.

S'a făcut din aceasta o învinuire cu care se încearcă să se dovedească lumii că Rusia nu e coaptă pentru regimul reprezentativ.

Se poate ca debaterile Dumei să nu fi avut acel caracter de maturitate politică pe care îl au parlamentele vechi, cu tradiții seculare. Se poate ca idealurile și visurile să fi covîrșit adeseori realitatea. Dar acest lucru era firesc, și în ziua în care țarul a convocat prima Dumă, trebuia să știe că lucrurile se vor petrece astfel. Era firesc să fie așa, fiind că un popor chemat pentru prima oară la viața publică nu poate să mînuiască arma reprezentațiunii naționale cu aceeași ușurință, cu aceeași siguranță, cu aceeași experiență și autoritate cu care acest regim este mînuit de popoarele chemate de veacuri la viața publică și crescute din generație în generație cu conștiința drepturilor și îndatoririlor cetățenești. Infine, era firesc să fie așa, pentru că în primele Dume poporul rusesc nu participa numai la ocîrmuirea Imperiului, în primele Dume poporul rusesc, după veacuri de înăbușire și de întuneric, vedea pentru prima oară lumina și libertatea. Cum era să nu se trădeze în gesturile Dumei bucuria libertăților prea mult așteptate și plătite prin atîtea suferințe? Cum era să nu se traducă prin oarecare rătăcire și orbire trecerea dela întuneric la lumină? Cum era să nu fie patimă, cînd se vorbea în numele mai multor veacuri de nedreptate, cum era să fie măsură în vorbă, cînd se vorbea în numele mai multor veacuri de tăcere?

Prin urmare, în loc de a trage de aci argument în potrive Dumeilor, Țarismul trebuia să vadă în toate acestea manifestațiunile naturale ale începuturilor unei vieți parlamentare și, în loc să disolve Dumele, el trebuia să muncească pentru a face educațiunea politică a celor care, la urma urmei, fuseseră chemați a lua parte la ocîrmuirea Rusiei, numai fiindcă autocrația dovedise că nu mai este în stare să poarte singură sarcina statului și să satisfacă prin mijloacele, de care ea dispunea, nevoile numeroase, complexe și uneori contradictorii ale popoarelor unlte sub scepțrul Țarilor.

Disolvarea Dumei nu va contribui deci nici la pacea internă a Rusiei, nici la pregătirea ei pentru viața publică. Disolvarea Dumei va contribui numai la un lucru: la întărirea în Rusia a anarhiei, în fapte și în spirite, și la prelungirea revoluției din cauza tocmai a acestei anarhii, pe care Țarul prin politica lui nechibzuită a intronat'o astăzi și a făcut'o stăpîină autocrată peste destinele poporului său.

I. G. Duca

